

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2017. július 11.)

a Cseh Köztársaság 2017. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi a Cseh Köztársaság 2017. évi konvergenciaprogramját

(2017/C 261/03)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre⁽¹⁾ és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Bizottság 2016. november 16-án elfogadta az éves növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2017. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2017. március 9–10-én jóváhagyta az éves növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁾ alapján 2016. november 16-án elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést, amelyben a Cseh Köztársaságot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerülne sor.
- (2) A Cseh Köztársaságra vonatkozó 2017. évi országjelentést 2017. február 22-én tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2016. július 12-én elfogadott országspecifikus ajánlások és az előző években elfogadott országspecifikus ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzései kapcsán a Cseh Köztársaság által elért eredményeket. Vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a Cseh Köztársaságban nem áll fenn makrogazdasági egyensúlyhiány.
- (3) A Cseh Köztársaság 2017. április 25-én benyújtotta 2017. évi nemzeti reformprogramját, 2017. április 28-án pedig 2017. évi konvergenciaprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (4) A 2014–2020-as időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapok programozását a vonatkozó országspecifikus ajánlások figyelembevételével alakították ki. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³⁾ 23. cikke szerint, amennyiben az a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében szükséges, a Bizottság kérheti egy tagállamtól partnerségi megállapodásának és releváns programjainak felülvizsgálatát és azokhoz módosítások javaslatát. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok hatékonyságát és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná az említett rendelkezést.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011. november 16-i 1176/2011/EU rendelete a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

- (5) A Cseh Köztársaság jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenció ágához tartozik. 2017. évi konvergenciaprogramjában a kormány államháztartási többletet tervez a 2016 és 2020 közötti időszakra. A középtávú költségvetési cél – a GDP 1,0 %-ának megfelelő strukturális hiány – a programidőszak egésze során biztonságosan 32,7 %-ra mérséklődik. A költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. Bár a kitűzött költségvetési célok elérését fenyegető kockázatok nagyjából kiegyensúlyozottnak tűnnek, az állami beruházások 2016-os markáns – az új uniós finanszírozási ciklus kezdetéhez kapcsolódó – visszaesése maga után vonhatja az állami beruházások vártnál erősebb visszaesését 2017-ben. A Bizottság 2017. tavaszi előrejelzése alapján a strukturális egyenleg 2017-ben a GDP 0 %-ának, 2018-ban pedig a GDP - 0,2 %-ának fog megfelelni, ezzel továbbra is meghaladja a középtávú költségvetési célt. Összességében a Tanács véleménye szerint Cseh Köztársaság 2017-ben és 2018-ban várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.
- (6) Hosszú távon a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatban továbbra is közepes kockázatok állnak fenn a Cseh Köztársaság esetében. Ezek elsősorban az életkorral kapcsolatos – főleg az egészségügyi ellátás és a nyugdíjak területén felmerülő – közkidások becsült hatásaiból származnak. Az egészségügyi kiadások hosszú távon várható emelkedése aggodalomra ad okot, mind az egészségügyi rendszer irányítása, mind költséghatékonysága tekintetében, mivel az jelentős mértékben támaszkodik a drágább fekvőbeteg-ellátásra. Egyes intézkedések jelenleg a végrehajtás különféle szakaszaiban tartanak, de kézzelfogható eredményekkel még nem jártak. A nyugdíjrendszer módosítását célzó, a közelmúltban elfogadott vagy tervezett intézkedések végrehajtásuk esetén hosszú távon káros hatással lehetnének az államháztartásra. Először is a parlament elfogadott egy olyan jogszabályt, amely felhatalmazta a kormányt a nyugdíjindexálási mechanizmus rugalmasabb kiigazítására. A parlament előtt vannak olyan javaslatok is, amelyek 65 évben szabnák meg a törvényi nyugdíjkorhatár felső határát, és létrehoznák a nyugdíjkorhatár rendszeres felülvizsgálati mechanizmusát. Jelenleg folyamatban van további olyan javaslatok tárgyalása, mint a nagyvonalúbb nyugdíjindexálási képlet és a gyermekek számától függő differenciált társadalombiztosítási ráták.
- (7) A költségvetési felelősségről szóló törvény, amelyet a parlament 2017 januárjában fogadott el, a Cseh Köztársaság költségvetési keretrendszerének főbb hiányosságait hivatott orvosolni, mivel az egy közelmúltbeli értékelés szerint az egyik leggyengébb az Unióban. Eddig azonban még nem került sor a szabályok végrehajtását felügyelő független költségvetési tanács kinevezésére. Ezenkívül az újonnan bevezetett intézkedések végrehajtása döntő fontosságú lesz a hatékonyabb és stabilabb költségvetési keretrendszer kialakításához.
- (8) A Cseh Köztársaság kihívásokkal néz szembe a korrupció megelőzése terén, valamint elégtelenségek mutatkoznak a közbeszerzésekben. Noha a kormány korrupcióellenes programjából egyes intézkedéseket végrehajtottak, más reformok pedig folyamatban vannak, a gyakorlatban nem kerül sor szisztematikusan vádemelésre a korrupciós ügyekben. Általánosságban elmondható, hogy a cseh közbeszerzési gyakorlat továbbra se kellően versengő, amit az egyetlen ajánlattevős eljárások és a szerződések közvetlen odaítélésének magas száma is tükröz, különösen az informatikai ágazatban. A képzési támogatás hatékonyságával kapcsolatos problémák, valamint az összevont beszerzési struktúrák és kompetenciaközpontok hiánya akadályozza a professzionizálódást és nehezíti a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatok kiválasztását a közbeszerzések során. E tekintetben az is jellemző, hogy a szerződések odaítélésénél csak korlátozottan érvényesül a minőség mint értékelési szempont. Az e-közbeszerzésekre való átállást továbbra is jelentős kihívások nehezítik. Ezek közé tartozik az állami tulajdonú e-közbeszerzési platform, az úgynevezett nemzeti elektronikus eszköz fejlesztésének, valamint a cseh e-közbeszerzési piacon már aktív magánplatformok további használatára vonatkozó feltételek tisztázásának szükségessége.
- (9) A Cseh Köztársaságban az üzleti környezetet jelentős szabályozási terhek és számos adminisztratív akadály rontja, különösen az engedélyezési eljárások és az adószabályozás terén. 2016 szeptemberében a kormány előterjesztette az építési törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosítási tervezetét, amelynek célja az építési engedélyek kiadási eljárásának felgyorsítása és egyszerűsítése volt a környezeti hatásvizsgálatnak az eljárásba való integrálása révén. A módosítás jelenleg parlamenti vizsgálat tárgyát képezi. A vállalkozásoknak az adószabályok betartásával kapcsolatos költségei továbbra is az uniós átlag fölött vannak. A hiányosságok közé tartozik az adózásról szóló törvény gyakori módosítása is. Az adójogszabályok be nem tartásának kezelése továbbra is prioritás a cseh hatóságok számára, ugyanakkor nem kap megfelelő hangsúlyt az egyszerűsítés. A jövedelemadóról szóló, még elő nem terjesztett törvény célja az adózásról szóló törvény egyszerűsítése, de még tervezet sem áll rendelkezésre.
- (10) Az e-kormányzati szolgáltatások használata a Cseh Köztársaságban az egyik legalacsonyabb az EU-ban, de fokozódott 2015 óta. A cseh hatóságok lépéseket tettek annak érdekében, hogy javítsák az e-kormányzati szolgáltatások elérhetőségét, de sok intézkedés végrehajtása még mindig folyamatban van, és egyeseket még nem indítottak el. A szolgáltatások kiépítéséért való felelősség több minisztérium között oszlik meg és az érdekelt felek korlátozott ágazatközi együttműködést tapasztalnak.

- (11) A K+F intenzitás jelentősen nőtt az utóbbi években, de ehhez nem társul a K+F eredmények minőségének hasonló javulása. A K+F rendszer irányításának reformja folyamatban van, de nem fejeződött be teljes mértékben. A kormány 2017 februárjában jóváhagyott egy új értékelési módszert (Metodika 17+), amelynek célja az alap- és alkalmazott kutatásokra fordított források elosztásához kapcsolódó mechanizmusok megerősítése. Számos intézkedést hoztak annak érdekében, hogy a nemzeti innovációs platformok strukturáló hatására építve megerősítsék a tudományos és az üzleti világ közötti kapcsolatokat.
- (12) Az oktatási eredmények általánosságban jók, ám az alapkészségek romlottak. A teljesítményt erősen befolyásolja a tanulók társadalmi-gazdasági háttere. A hátrányos helyzetű csoportok, különösen a roma közösség gyenge oktatási eredményei egyértelműen aggodalomra adnak okot. A becslések szerint a roma gyerekek nagyon nagy aránya válik korai iskolaelhagyóvá. Sok, az inkluzív oktatás előmozdítását célzó jogalkotási és igazgatási intézkedést fogadtak el, és már megkezdődött ezek végrehajtása. A tervek szerint ezek hozzá fognak járulni a roma és nem roma gyermekek között az iskolázottság és az iskolai teljesítmény terén mutatkozó különbségek csökkentéséhez. A parlament 2016 márciusában elfogadta az oktatási törvény módosításait, kiterjesztve a kötelező oktatást az iskola előtti nevelés utolsó évére és biztosítva, hogy a fiatalabb gyerekek jogosultak legyenek óvodai férőhelyre. Mindazonáltal az oktatási rendszerben fennálló egyenlőtlenségek akadályozzák a humántőke minőségének javítását és az élet későbbi szakaszában rontják a munkaerőpiaci eredményeket. A tanárokkal szembeni szigorúbb követelmények és a tanári kar előregedése azt jelenti, hogy a tanári hivatás vonzereje továbbra sem megfelelő. Ez részben a viszonylag alacsony béreknek tudható be, noha azok az elmúlt években nőttek. Több halasztás után a kormány végül elfogadta a tanárok és a pedagógiai személyzet új karrierrendszerét, melynek célja a szakma vonzerejének növelése. Az uniós alapokból származó jelentős támogatás segítségével folyamatban van a tanárok folyamatos szakmai fejlődési lehetőségeinek kialakítása, különösen vegyes csoportok tanításához és inkluzív oktatáshoz kapcsolódó szakmai fejlesztési tevékenységek. A parlament 2016 januárjában elfogadta a felsőoktatási reformot, melynek eredményeit nyomon kell követni. Tervezik a felsőoktatási intézmények finanszírozási rendszerének reformját is.
- (13) A munkanélküliségi ráta a Cseh Köztársaságban továbbra is csökken. A romló munkaerőpiaci feltételek megnehezítik a munkáltatók számára munkavállalók toborzását. Még mindig maradt mozgástér a hiányosságok orvoslására az alulreprezentált csoportok, például a kisgyermekes nők, az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók és a roma közösség tagjainak mozgósítása révén. Az állami foglalkoztatási szolgálat bevonási és aktiválási kapacitásainak növelése megfelelő és jól irányzott aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel és személyre szabott szolgáltatásokkal kiegészülve hozzájárulna a be nem vont csoportok részvételének növeléséhez. A kisgyermekes nők munkaerőpiaci részvételét hátráltatja a megfizethető és minőségi gyermekgondozási szolgáltatások tartós hiánya, különösen a három évesnél fiatalabb gyermekek esetében, a hosszú szülői szabadság lehetősége, a rugalmas munkaidő-megoldások mindkét szülő általi korlátozott használata, és az, hogy az apák kevésbé veszik igénybe a szülői szabadságot. Az elmúlt években sor került néhány intézkedés bevezetésére e kérdések orvoslása érdekében. Azonban az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók jóval kevésbé sikeresek a munkaerőpiacon, mint más csoportok. A parlament jelenleg tárgyalja a szociális lakhatásról szóló jogszabályi keretet, amely várhatóan rendelkezni fog nemzeti standardokról és célcsoportokról.
- (14) A 2017. évi európai szemeszter keretében a Bizottság elvégezte a Cseh Köztársaság gazdaságpolitikájának átfogó elemzését, és azt közzétette a 2017. évi országjelentésben. A Bizottság értékelt továbbá a 2017. évi konvergenciaprogramot és a 2017. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években a Cseh Köztársaságnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak a programoknak a Cseh Köztársaság fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a leendő nemzeti döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.
- (15) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2017. évi konvergenciaprogramot, és azt a véleményt fogalmazta meg⁽¹⁾, hogy a Cseh Köztársaság várhatóan megfelel majd a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek,

AJÁNLIJA, hogy a Cseh Köztársaság 2017-ben és 2018-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

⁽¹⁾ Az 1466/97/EK rendelet 9. cikkének (2) bekezdése szerint.

1. az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának a biztosítása, tekintettel a népesség elöregedésére; a közkiadások hatékonyságának javítása, különösen a korrupció és a nem hatékony közbeszerzési gyakorlatok elleni küzdelem révén;
2. a növekedés előtt álló akadályok felszámolása, különösen az építési engedélyek kiadására irányuló eljárások egyszerűsítése és a vállalkozásokra háruló adminisztratív terhek további csökkentése révén, a legfontosabb e-kormányzati szolgáltatások fokozatos kiépítésével, a K+F minőségének javításával és az alulreprézantált csoportok foglalkoztatásának támogatásával.

Kelt Brüsszelben, 2017. július 11-én.

a Tanács részéről

az elnök

T. TÖNISTE
